

Examenbespreking havo maatschappijwetenschappen Dinsdag 29 mei 2018

Het correctievoorschrift van het CvTE is bindend. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Dit verslag is slechts een weergave van de bespreking van het examen en discussie over mogelijke antwoorden.

Aanwezig: 38 docenten

Algemene opmerkingen:

- Het examen was discriminerend: leerlingen die goed hebben voorbereid scoren echt beter dan leerlingen die dat niet gedaan hebben. Het examen is in die zin ook goed voorspelbaar, niet heel verrassend en dat is positief. Goed te doen.
- Leuke bronnen en leuke onderwerpen.
- Bij sommige vragen moet je uitgebreider beantwoorden om hetzelfde aantal punten te krijgen als bij andere vragen. Er werd opgemerkt dat er vragen waren waar maar 1 punt gegeven kon worden terwijl er om twee zaken gevraagd werd. Dat is niet handig bij het nakijken.
- Feitelijk, veel kennisvragen. Jammer dat er weinig in zat over functies van politieke partijen en politieke stromingen. Er was gehoopt op vragen over andere kiesstelsels.
- Er waren veel vragen die zonder bronnen beantwoord konden worden, maar waarbij wel een bron gegeven stond.
- Het examen als geheel is erg lang.
- Soms talig, waardoor leerlingen de vraag niet meer begrepen.

Opmerkingen per vraag:

Vraag 1

- Vraagstelling is wat onduidelijk, leerlingen moesten er echt inkomen. Meer een vwo-vraag.
- De vraag lijkt wat achterhaald, door het verschil tussen deze media te benadrukken (terwijl dat verschil minder wordt).
- Leerlingen raakten in de war door interpersoonlijk en massacommunicatie. Sociale media bieden ook mogelijkheden tot massacommunicatie.
- Het antwoordmodel lijkt per verschil twee kenmerken te vragen. Leerlingen interpreteerden de vraag zo dat ze het verschil benoemden (het een heeft dit en het ander dat). Meerdere docenten herkennen dit.
- 'De openbaarheid van massamedia en de niet-openbaarheid van social media'. Meerdere docenten merken op dat dit wel een goed kenmerk van massacommunicatie is. Hiervoor is draagvlak.
- 'Bij sociale media is meer miscommunicatie dan bij oude massamedia'. Daarvoor is geen draagvlak.
- Er is discussie over de vraag of 'verschil in bereik' een passend antwoord is.

Vraag 2

- Het 'gegeven' uit de tekst hoeft niet per se een citaat te zijn.

- Het antwoordmodel spreekt over een 'voorbeeld van een goed antwoord', bijvoorbeeld regel 10 tot 12 en 31 t/m 33 passen ook.

Vraag 3

- In het antwoordmodel staat 'voorbeeld van een juist antwoord'.
- De theorie moet aansluiten bij dit deel van de bron (en de uitleg die daaronder staat). De selectieve perceptietheorie ligt daarom het meest voor de hand.
- Leerlingen leggen selectieve perceptie wel goed uit, zonder de term referentiekader te noemen. Antwoordmodel is een voorbeeld van een goed antwoord, dus daarom lijkt dit te verdedigen.
- Er is gediscussieerd over de injectienaaldtheorie en agendasettingstheorie. De injectienaaldtheorie staat niet meer in de syllabus. Er is geen consensus in de groep over beide theorieën.
- Theorie over de zwijgspiraal en de uses and gratificationtheorie staan niet in de syllabus en worden niet ondersteund door de vergadering.

Vraag 4

- Wanneer leerlingen een passende stroming noemen, in plaats van links of rechts, is er geen draagvlak voor om dit te accepteren.
- Algemene opmerking: jammer dat er nog gewerkt wordt met termen links en rechts en niet gekozen is voor andere indelingen. De werkelijkheid is veel ingewikkelder dan links en rechts.

Vraag 5:

- Het antwoordmodel spreekt van 'een voorbeeld van een juist antwoord'.
- Veranderend of vergelijkend perspectief is niet alleen in tijd en plaats. Er kan bijvoorbeeld ook vergeleken worden tussen kranten.
- Het antwoord moet een vraag zijn. Sommige leerlingen hebben er een opgave van gemaakt, in plaats van een vraag. Hierover is wel discussie gevoerd, maar geen eenduidig advies gekomen. Belangrijk is dat leerlingen laten zien dat ze weten wat een verklarende en beschrijvende vraag is.

Vraag 6:

- De doelstellingen van het Stimuleringsfonds staan niet in de syllabus.
- Leerlingen moeten twee zaken vergelijken (uitgangspunten van mediabeleid en de doelstellingen van het Stimuleringsfonds), waarbij ze een van de twee elementen niet kennen. Eigenlijk was de vraag om twee uitgangspunten van het mediabeleid te noemen, want in de stam van de vraag staat dat de uitgangspunten en de doelstellingen overeen komen.
Als leerlingen alleen twee juiste uitgangspunten noemen, is dat daarom voldoende. Daarvoor is draagvlak. (Dit zijn de punten uit 9.2 in de syllabus.) Daarmee zijn er dus meer uitgangspunten dan in het antwoordmodel staan. In het antwoordmodel staat ook dat het gaat om 'voorbeelden van een goed antwoord'.
- Ook is genoemd 'toegankelijkheid van media'. Dit is geen uitgangspunt van het mediabeleid en wordt niet goedgekeurd.

Vraag 7:

- Monopolisering/ monopolievorming/ oligopolie is veel genoemd. Het lijkt een verlengde van wat er in de syllabus staat onder persconcentratie. ("Sterke persconcentratie kan oligopolie- of monopolievorming tot gevolg hebben") In het antwoordmodel staat niet 'voorbeeld van een goed antwoord'. (10.2) Daarom **graag aankaarten bij CvTE**.
- Voor 'mediaconcentratie' is geen draagvlak.

Vraag 8:

- Compliment voor de examenmakers. Leuke vraag.

- Leerlingen moeten drie dingen doen voor twee punten, dit vinden sommige docenten lastig om na te kijken.
- Het antwoordmodel geeft aan: 'voorbeeld van een goed antwoord'. Veel leerlingen geven een ander citaat (32-37 of 38-49). Docenten geven aan dit ook akkoord te vinden.
- Er is draagvlak voor om voorbeelden van 'technologische ontwikkelingen' ook te accepteren (vb digitalisering).
- De informatiemaatschappij levert ook meer behoefte op aan informatie. Er is draagvlak om ook die toenemende 'behoefte' als element van de informatiemaatschappij te zien.

Vraag 9:

- Bij vraag a: AD/Telegraaf omschrijven als sensatiekrant mag niet.
- Bij vraag c geeft het antwoordmodel 'een voorbeeld van een juiste uitleg'.
- Bij vraag c: Er is discussie geweest over de vraag of hoogopgeleid/ laagopgeleid een goed antwoord is. Het antwoord dient echter in te gaan op de inhoud/ kenmerk van berichtgeving.
- Bij vraag c: 'Moeilijk taalgebruik' heeft geen draagvlak.

Vraag 10:

- Zie algemene opmerking over puntenverdeling.

Vraag 11:

- De vergadering vond de vraag onduidelijk, omdat niet helder is op welke informatie uit de syllabus de leerling dit antwoord moet baseren.
- Het antwoordmodel geeft aan 'voorbeeld van goed antwoord'.
- Geen draagvlak voor het antwoord: 'levert meer kijkers op'.

Vraag 12

- Bij 5.1.3 van de syllabus staat wanneer iets op de politieke agenda komt.
- Bij 5.1.2 staat beschreven wie poortwachter zijn.
- Let op: in onderstaande voorbeelden moet wel verwezen worden naar de tekst.
- 'Tegengestelde belangen', dit is niet perse een politiek probleem, dus hiervoor is geen draagvlak.
- 'Veel mensen vinden dat de politiek het moet oplossen': hiervoor is draagvlak.
- 'Grote groepen mensen zijn bij het probleem betrokken' hiervoor is draagvlak, omdat het woord 'probleem' al laat zien dat het ongewenst is.
- 'Heftige emoties', mits gekoppeld aan de tekst (23-27). Hiervoor is draagvlak.

Vraag 13

- Waarom is alleen antwoord B goed? Kun je dit antwoord uit de tekst halen? Regel 6 wijst hierop, maar hoe hadden leerlingen kunnen weten dat het alleen om de Raad van State kan gaan? In de syllabus staat niet dat specifiek de Raad van State hierover gaat. Ook de Gezondheidsraad kan een vernietigend oordeel vellen over een wetsvoorstel.

Vraag aan CvTE waarom alleen B goed is en niet ook A? Graag aankarten.

Vraag 14

- In de syllabus en het antwoordmodel staat 'politieke macht is het vermogen de politieke besluitvorming te bepalen'. Direct daarna wordt in het antwoordmodel deze definitie losgelaten, door te zeggen dat het gaat om 'medebepalen/ beïnvloeden'. Dat is vreemd, omdat in de vraag juist het woord 'de' dikgedrukt wordt. Het gaat over macht, maar er wordt invloed bedoeld. Terwijl leerlingen het verschil tussen macht en invloed geleerd hebben. Het adviesorgaan heeft invloed, maar geen macht. Het antwoordmodel lijkt niet op de vraag aan te sluiten.

Graag aankaarten bij CvTE.

Vraag 15

- In de vraag staat dat de hoofdfase genoemd moet worden, in het antwoordmodel staat een specifiek antwoord, waarin de subfase genoemd wordt. Als er een goede omschrijving is, zonder de subfase te noemen, is er draagvlak om dit te accepteren. De vraag vraagt er immers niet om.

Vraag 16

Geen opmerkingen

Vraag 17

Geen opmerkingen

Vraag 18

- Leerlingen hebben vaak genoemd dat er een extra controle is omdat na de Tweede Kamer ook de Eerste Kamer er nog naar kijkt.) Hiervoor is draagvlak, omdat het duidelijk maakt dat er een tweekamerstelsel is. Als leerlingen daarnaast ook nog het tweekamerstelsel noemen, geen twee punten toekennen.

Vraag 19

- Er wordt gevraagd naar 'gegevens'. Als leerlingen wel de uitleg geven, zonder de exacte cijfers (51%) te noemen, kan dat ook een prima uitleg op basis van de gegevens zijn.
- In het antwoord moet duidelijk worden verwezen naar de VVD, aangezien in tabel 1 en 2 gegevens van de VVD naar voren komen. In 2 staat zelfs geen andere partij genoemd.

Vraag 20:

- Deze vraag kan beantwoord worden zonder de tekst te lezen. Leerlingen maakten echter koppelingen met de tekst, waardoor ze fouten maakten (een voorbeeld noemen in plaats van de taak te noemen).
- Bij vraag b: geen draagvlak voor alleen 'handhaving'
- Bij vraag b: draagvlak voor alleen 'openbare orde'
- Bij vraag c: draagvlak voor alleen 'opsporing'
- Bij vraag c: 'vervolgen' is fout want het is geen taak van de politie.

Vraag 21

- Er was discussie of het 'legaliteitsbeginsel' ook goed is, maar de conclusie was dat bij het woord 'rechtstaatgedachte' alleen de in het antwoordmodel genoemde zaken worden bedoeld.

Vraag 22

- In het antwoordmodel staat 'voorbeeld van een juist antwoord'.
- Bij vraag a: Er wordt gevraagd naar een visie, maar er wordt geen uitleg gevraagd (tweede deel van antwoordmodel). De uitleg in het antwoordmodel is ook niet terug te vinden in de tekst. **Deze punten graag voorleggen aan CvTE.**
- Voorbeelden van goede antwoorden zijn ook: gebrek aan strengere aanpak, softe houding van bestuurders, geen gezag meer.

Vraag 23

- De vraag wekt verwarring op bij leerlingen, maar er is maar een antwoord goed: B. Veel leerlingen hadden antwoord 'A', maar dit is niet juist.

Vraag 24

- Het gaat om de functie voor de vlogger. Dat maakt het een beetje een gekke vraag. Er is vaak genoemd 'opiniërende functie', maar omdat het om de vlogger gaat, is dat niet een passend antwoord.
- In de stam van de vraag wordt de 'sociale functie' gegeven. In de syllabus staat sociale functie/ verbindende functie. Mag een leerling dan de verbindende functie noemen? Volgens een deel van de vergadering is dat niet hetzelfde als de sociale functie. **Graag aankaarten bij CvTE.**

Vraag 25:

- Het antwoordmodel geeft een 'voorbeeld van een goed antwoord'.
- Er wordt in de vraag naar een specifieke theorie gevraagd, dus daar moet het antwoord op aansluiten (geen andere theorie noemen).
- De vergadering vindt dat de citaten die bij vraag 25 en 26 worden genoemd in het antwoordmodel, inwisselbaar zijn.
- Wanneer het gaat om 'omgeving' en niet 'sociaal milieu' is er draagvlak om dit als synoniemen te zien.

Vraag 26

- De vergadering vindt dat de citaten die bij vraag 25 en 26 worden genoemd in het antwoordmodel, inwisselbaar zijn.
- Citaten: het zijn voorbeelden van een goed antwoord, dus andere passende citaten kunnen ook.

Vraag 27

Geen opmerkingen

Vraag 28

Geen opmerkingen

Vraag 29

- 'Europese Raad' is niet hetzelfde als de Raad van de Europese Unie.
- Raad van Ministers heeft ook draagvlak (=oude term voor Raad van de Europese Unie), omdat dit in de syllabus staat "De Raad van de Europese Unie, voorheen Raad van Ministers"

Vraag 30

- Veel leerlingen hebben 'Europees gerechtshof'. Dit bestaat niet, is niet goed.
- 'Europees hof': hiervoor is geen draagvlak.
- 'Hof van Justitie' hier is draagvlak voor (staat ook zo ook in de syllabus).

Vraag 31

- Vraag a: het moet zijn 'daderenquête', alleen 'enquête' is niet voldoende,
- Vraag b: 'het is gebaseerd op cijfers/ statistieken' ligt in dezelfde lijn als het antwoordmodel. Er is draagvlak om dit zo op te vatten.

Vraag 32

- In het antwoordmodel staat 'voorbeeld van een goed antwoord'
- 'Vergelding' gekoppeld aan de tekst 'een boete krijgen'. Hiervoor is draagvlak.
- Als een leerling alleen 'preventie' genoemd heeft, maar als uit de uitleg blijkt dat hij of zij speciale of generale preventie bedoelt, is er draagvlak om dat te accepteren.
- Er was discussie over de vraag of genoegdoening ook kan. Men verschilde van mening of dit uit de tekst af te leiden is. Dat wordt wel gevraagd.

Vraag 33

- Vraag a: Veel leerlingen hebben 'in hoger beroep' genoemd, maar dit is fout.

- Vraag a: 'Ze gaan naar de Hoge Raad' lijkt in lijn te liggen met het antwoordmodel.
- Vraag a: 'Meineed' is fout.
- Opmerking: vraag b is niet sterk geformuleerd.

Vraag 34

- Er wordt gevraagd naar de rechten van de verdachte. In artikel 22.4.2 staan rechten die voor iedereen gelden, die gelden dus ook voor de verdachte. Moeten deze antwoorden dan ook niet goed gerekend worden? Dit geldt ook voor het recht op een onafhankelijke rechter. Leerlingen hebben dit bijvoorbeeld gezien in de zaak van Wilders waarbij rechters zijn gewraakt. Dit geldt ook voor het recht op een tolk (dit staat ook in de syllabus genoemd). **Vragen voorleggen aan het CvTE.**
- Er is geen draagvlak voor om 'het recht om niet te verschijnen' goed te keuren.

Vraag 35

Geen opmerkingen